

Laiškas Matui Grigoniui, [1926-01-26], [iš Kauno - į Rozalimą].

Pone, / Ačiū už laiškėlių.

Gerb. M. Grigoniui Rozalime

Pone,

Ačiū už laiškėlių.

Jesenino [1] eilutės — gražios, gal kada išversiu, šiuo tarpu — negaliu, kitais reikalais galva užversta. Tik jei ir išversiu — „Kultūrai“ [2] neduosiu. Kol jie piemenų „straipsnius“ dės apie literatūrą (žiūr. 1926 m. 1 num. apie „Barą“) [3], su tais broleliais aš nieko bendro neturėsiu.

Nesuprantu, ko Tamista pyksti ant Zablockio [4].

Man teatro reikalas teko giliau pažinti — užsieniuos daug studijavau ir nemaža mačiau [5] (dabar universitete teatro istoriją dėstau [6]), berods, turiu kiek moralinės teisės šį tą pasakyti. Nežinau, kiek Tamista pažįsti mūsų valstybinio teatro darbus. Mano giliausiu įsitikinimu, jis yra vertas, kad jam būtų iškelta pirtis, dešimts kartų karštesnė, negu kad Zablockis daro. Negana to, kad visoki brudą velka į sceną („Per audrą“ [7], „Žvejai“ [8]), dirba per daug jau nesąžiningai — po trijų keturių repeticijų lenda vaidinti! Daug kur mačiau Ibseną blogai vaidinant, bet taip suterlioto, kaip pas mus, aš dar niekur nesu regėjęs [9]!

Man sunku konkrečiau pasiaiškinti, nes aš supratimo neturiu, kuo Tamista galėtų būti nepatenkintas. Tamistą aš esu pratęs pažinti kaipo žmogų su skoniumi ir aš negaliu įsivaizduoti, kad Tamistai galėtų imponuoti valstybinės dramos darbai ar tokio Petrovo [10], atsiprašant, baletas, ar p. Vieko [11] variagiški darbai pilna to epiteto prasme.

Viso lab[o].

Baly[s] Sruoga

26/I — [/]

KOMENTARAI

- [1] Sergejus Jeseninas (1895-1925), rusų poetas.
- [2] „Kultūra“ - mėnesinis mokslo, visuomenės, kultūros, meno ir literatūros žurnalas, ėjęs 1923-1929 m. Šiauliuose. Redaktoriai - Pelikšas Bugailiškis, Jonas Galvydis (faktinis redaktorius).
- [3] BS reaguoja dėl nepagrįstos, užgaulios žurnalo *Baras* kritikos: „Visą laiką beveik nepareikšta gyvesnio judėjimo literatūroje. Vienintelis dailiosios literatūros žurnalas - pernykštis „Baras“ slinko vėžio žingsniu nepalikdamas žymesnių pėdsakų. Vargais negalais išėjo dešimts numerių. Tie patys skysti, valstybiški. Nieko nauja ir įdomaus nedavė. // Platesniems žmonių sluoksniams visai neprieinami dėl kainos. Be to, nemėgiami dėl nusėjęusių posakių ir minčių valkiojimo. Tad visai suprantama, kad tas vėžys galėjo rėplioti tol, kol buvo penimas trupiniais, nustumtais nuo valdančiųjų stalo. Bet kai visagalio ministerio asmuo buvo ižestas, kada jį pavadino teatro grioviku, jam nustojus lesinti barininkus, „Barą“ vienu metu papiovė finansinė džiova“ (plačiau žr. Fra Frani, „Keli broožai apie 1925 metų lietuvių literatūrą“, in: *Kultūra*, 1926, Nr. 1, p. 43-44).
- [4] Jurgis Zablocka(i)s - vienas iš BS slapyvardžių.

- [5] 1915 m. BS studijavo Petrogrado imperatoriškojo universiteto Istorijos-filologijos fakultete, 1916 m. mokėsi Maskvos universiteto Istorijos-filologijos fakultete. 1921–1924 m. mokslus tęsė Vokietijoje, Miuncheno universitete, kur studijavo slavistiką, teatro ir meno istorijas.
- [6] Nuo 1924 m. BS dirbo Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakultete, kur dėstė rusų literatūrą, pasaulio teatro istoriją, vadovavo slavistikos ir teatro seminarams, įsteigė akademinę dramos studiją.
- [7] Juozo Tarvydo drama *Per audrą*.
Neigiamą atsiliepimą apie šios pjesės, režisuotos Boriso Dauguviečio, pastatymą Valstybės teatre (1925-10-21) žr. Zablockas, „Valstybinės dramos premjeros“, in: *Lietuvos žinios*, 1925-10-25, Nr. 240, p. 3–4; in: *BSR*, t. 10: Teatro kritika 1911–1929, sudarė Algis Samulionis, parengė ir redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Alma littera, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2005, p. 169–172.
- [8] Stasio Santvaro drama *Žvejai*.
Kritinį įvertinimą apie šios pjesės premjerą (1926-01-16) žr. Zablockis, „Aplink tuščias pastangas ir taikos derybas“, in: *Lietuvos žinios*, 1926-04-18, Nr. 88, p. 3–4; in: *BSR*, t. 10, p. 220–224.
- [9] Spėtina, kalbama apie Henriko Ibseno dramą *Helgelando kovotojai*.
Recenziją apie šio veikalo teatrinę Dauguviečio interpretaciją žr. Jurgis Zablockas, „Ibseno karžygiai Kaune („Helgelando kovotojai“, 1925-XII-8)“, in: *Lietuvos žinios*, 1925-12-13, Nr. 281, p. 3–4; in: *BSR*, t. 10, p. 189–194.
- [10] P. Petrovas, operos baletmeisteris.
- [11] N. Viekovas, operos režisierius.